

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/229/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1313209267
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kuchtová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1313209267.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Kuchtovej a sudcov JUDr. Martina Murgaša a JUDr. Branislava Krála, v právnej veci žalobkyne: W. X. T., W. U. J.. Č.. X/X, W., zastúpená: Kanisová & Kanis Advokátska kancelária, s. r. o., Špitálska 10, Bratislava, IČO: 36 836 460, proti žalovanému: P. M., W. U. J.. Č.. X/X, W., o vylúčenie z užívacieho práva žalovaného k bytu, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 27. októbra 2014, č. k. 44C/94/2013-330, pomerom hlasov 3 : 0, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave napadnutý rozsudok Okresného súdu Bratislava III zo dňa 27. októbra 2014, č. k. 44C/94/2013-330, **p o t v r d z u j e**.

Žalovaný je **p o v i n n ý** nahradiť žalobkyni, na účet jej právneho zástupcu, č. ú.: XXXXXXXXXXXX/XXXX, vedený v J. W., Y.. X., trovy odvolacieho konania 87,50 eur, do 3 dní.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa vylúčil žalovaného z užívania bytu č. X, nachádzajúceho sa na prízemí bytového domu U. X, Q. U. X, zapísaného na LV č. XXXX, katastrálne územie A. P., obec W. - m. č. A.É. P., okres W. G., až do právoplatného skončenia konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov, vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. XXC/XXX/XXXX. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a úspešnej žalobkyni priznal ich náhradu vo výške 505,46 eur titulom trov právneho zastúpenia a 132,50 eur titulom súdneho poplatku, ktoré je žalovaný povinný zaplatiť do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním zistil, že manželstvo účastníkov bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 15. 5. 2012, č. k. XXP/XXX/XXXX-XX. Maloletý syn Š. bol zverený do osobnej starostlivosti žalobkyne s tým, že žalovanému bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletého Š. sumou 200,- eur mesačne. Rozsudok v časti o rozvoде manželstva nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 22. 6. 2012. Z výpisu katastra nehnuteľností z LV č. XXXX pre katastrálne územie A. P., obec W. - mestská časť A. P., okres W. G. súd zistil, že účastníci sú bezpodieloví spoluvlastníci bytu č. X na prízemí bytového domu súp. č. X na U. J.. Č.. X Q. W., postavenom na parc. č. XXXXX/XX o výmere XXX m², zastavané plochy a nádvoría. Z výsluchu žalobkyne vyplynulo, že správanie žalovaného začalo už počas manželstva a vyústilo v roku 2001 do podania návrhu na rozvod. Na naliehanie žalovaného žalobkyňa stiahla túto žiadosť ako i návrh na začatie exekúcie, avšak správanie žalovaného sa vrátilo do starých koľají a naďalej neprispieval na výživu syna. Na všetko reagoval agresívne, pričom nepotreboval nijaký zvláštny podnet k tomu, aby žalobkyňu sotil, ťahal ju za vlasy alebo pokrikoval a zhadzoval ju pred synom. Jeho útoky sa voči žalobkyni zintenzívnili potom, ako si podala žiadosť o rozvod v roku 2011 a svedkom týchto útokov bol aj ich syn. Útoky žalovaného voči žalobkyni boli opakovane riešené v priestupkovom konaní.

V priebehu rozvodového konania sudkyňa, ktorá prejednávala žiadosť o zvýšenie výživného sama podala podnet na trestné stíhanie žalovaného pre týranie. Žalobkyňa túto skutočnosť riešila podaním predbežného opatrenia, nakoľko žalovaný odmietal byť opustený a vrátil sa do neho hneď v ten deň, ako ho policajti vyviedli na základe nariadeného predbežného opatrenia. V súčasnosti funguje žalobkyňa so synom sama, pričom tento študuje v Prahe. V roku 2013 žalobkyňa začala mať zdravotné problémy a po sérii vyšetrení jej neurológ odporučil psychológa, ktorý jej následne odporučil psychiatra (P. Š.), u ktorej absolvovala 2 sedenia a bolo jej predpísané užívanie liekov, po ktorých sa však necítila dobre. Neskôr začala chodiť k P. A., táto jej nasadila liečbu, ktorá jej zabrala. Žalovaný vo svojej výpovedi uviedol, že žalobkyňa je manipulovaná zo strany jej právneho zástupcu, pričom poukázal na to, že syn Š. je v poriadku, čo vyplýva z predložených dôkazov a posudkov z gymnázia a z organizácie E. T. Lekársku správu P. A. považuje za účelovú, pričom poukázal na to, že žalobkyňa pri strese požívala alkohol. O syna sa stará, pričom keď bol malý a mal zdravotné problémy, pravidelne ho brávali na 15 dňové pobyty pri mori. Týranie žalobkyne vykonštruoval advokát žalobkyne, ktorý sa angažuje za týrané ženy. Z výsluchu syna účastníkov súd zistil, že žalovaný v ich spolužití v byte bol vždy násilnejší, jeho správanie vyvrcholilo v roku 2011 zrejme z dôvodu podania návrhu na zvýšenie výživného. Nemohol sa učiť, lebo mu otec vypínal počítač, nemohol používať kúpeľňu, bol svedkom fyzického útoku žalovaného k žalobkyňi, ktorý popísal tak, že žalovaný jej stláčal ruky alebo ju sotil alebo ju priľahol. Svedok cítil neustály tlak a z toho dôvodu sa jeho vzťah k žalovanému naštrbil do takej miery, že sa niekedy bál nechať mamu (žalobkyňu) samú doma. Od októbra 2012, keď žalovaný opustil byt, sa to zmenilo a mohol sa pripravovať na maturitu a na prijímačky. Byt užívali tak, že všetci spali v jednej izbe, pričom svedok spolu s mamou a žalovaný za rohom z nábytku. Od septembra 2013 študuje v Prahe denné štúdium a každý týždeň alebo 2 týždne chodí domov na víkendy. Voči nemu sa žalovaný nedopúšťal fyzického násillia, avšak doma sa cítil veľmi zle, bol v strese, takže doma fakticky len prespal a vyhýba sa pobytu doma tak, že rovno zo školy išiel do T. sa učiť, kde ho vyzdvihla žalobkyňa a následne až do večera boli v obchodných centrách z dôvodu, aby sa vyhli stretnutiu so žalovaným. Z výsluchu matky žalovanej súd zistil, že táto bola len raz svedkom toho, že žalobkyňa nadávala na žalovaného a vyhánala ho z bytu. Otec žalovaného vo výpovedi uviedol, že medzi účastníkmi hádky nevidel, iba raz mu manželka hovorila, že žalobkyňa kričala až jej išla krv z nosa. Z uznesenia okresného riaditeľstva policajného zboru v Bratislave III, č. k. Č.:E.-XXX/X-E.-W.-XXXX zo dňa 15. 2. 2013 súd zistil, že vyšetrovateľ začal stíhanie žalovaného, ako obvineného za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, b/, e/ Trestného zákona. Rozhodnutím Okresnej prokuratúry Bratislava III sp. zn. XPv/XX/XX-XX zo dňa 28. 10. 2013 bola predmetná vec postúpená Obvodnému úradu Bratislava, keďže výsledky vyšetrovania preukazovali, že nešlo o trestný čin, ale o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom. Sťažnosť žalobkyne proti tomuto uzneseniu okresného prokurátora, Krajská prokuratúra v Bratislave rozhodnutím sp. zn. XKPt/XXX/XX/XXXX-X zamietla. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že manželstvo účastníkov bolo dlhodobo problémové, a že žalovaný sa voči žalobkyňi v určitých situáciách správal agresívne a násilnícky. Pre vyhodnotenie stíhania konania obvineného z hľadiska trestnoprávnej zodpovednosti za stíhaný zločin bolo však podstatné, či intenzita, závažnosť a následky tohto konania boli takého charakteru, aby ho bolo možné podradiť pod pojem týranie v trestnoprávnom zmysle, ak či tomu smeroval aj úmysel žalovaného, čo vykonaným dokazovaním preukázané nebolo.

Zo znaleckého posudku č. X Y. X/XXXX znalcov P. P. Č. Y. P. B. P.Š. zo dňa 3. 2. 2013 vyplynulo, že žalobkyňa v súčasnej dobe netrpí duševnou chorobou (psychózou), trpí však generalizovanou úzkostnou poruchou, čo je z klinického hľadiska duševná porucha. Ide o reaktívnu duševnú poruchu, ktorá vznikla u poškodenej (žalobkyňi) následkom udávanej viacročnej expozície stresu, vyplývajúceho z problematického manželského spolužitia, ktorá podporila afektívne emotívnu odpoveď na popísanú situáciu s pohotovosťou k negatívnej odozve. Znalci súčasne nezistili žiadne dôvody, pre ktoré by žalobkyňa mohla, či mala vypovedať o skutočne prežitých udalostiach nepravdivo. Opakovaným klinickým psychiatrickým vyšetrením žalobkyne znalci nezistili agraváciu (nahodnotenie, zveličovanie príznakov), či iné účelové prejavy. Z doplnenia znaleckého posudku č. X/XXXX zo dňa 24. 5. 2012 a č. X/XXXX zo dňa 7. 3. 2014 znalca F. T. X., F. vyplynulo, že psychologická vierohodnosť tvrdení žalobkyne o pociťovaní konania žalovaného, ako ťažkého prikorria, je podľa jeho zistení sporná. V teritoriálne obmedzenom prostredí, pri rozdielnych osobnostných vlastnostiach, povahách, samotná fyzická prítomnosť žalobkyne, vedomo ale aj nevedomo, verbálne aj neverbálne prejavy, mohli aktivovať správanie žalovaného.

Z potvrdenia Okresného riaditeľstva PZ v Bratislave III Č.: E.-F.-/ G.-E.-XXXX zo dňa 22. 9. 2013 vyplynulo, že žalovaný podal oznámenie na žalobkyňu za to, že mu robí schválnosti tým,

že na súdnom pojednávaní dňa 4. 9. 2013, v konaní vedenom pod sp. zn. XXC/XXX/XXXX uviedla, že umožní vstup žalovanému do bytu, aby si mohol zobrať všetky veci, avšak toto mu neumožnila. Z rozhodnutia Okresného úradu Bratislava 3 č. F. zo dňa 4. 1. 2002 (právoplatné 1. 2. 2002) súd zistil, že žalovaný bol uznaný vinným z toho, že v spoločnom byte na U. J.. Č.. X po nedorozumení fyzicky napadol svoju manželku (žalobkyňu) spôsobom, že ju chytil pod krk, pričom ju ťahal za sebou, a keď ju zhodil na zem, kľakol si na ňu, pričom ju ľavou rukou držal pod krkom a pravou rukou ju udieral do zadnej časti hlavy a ľavej časti tváre, následkom čoho jej podľa lekárskeho správ spôsobil zranenie, a to pomliaždenie ľavej polovice tváre, poruchu sluchu vľavo, ktoré si vyžiadali liečenie spojené s práceneschopnosťou v trvaní od 16. 8. do 21. 8. 2001. Za tento priestupok bola žalovanému uložená pokuta v sume 300,- SK. Z tohto skutkového stavu súd prvého stupňa vyvodil, že žaloba je dôvodná. Poukázal na to, že ustanovenie § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka bolo včlenené do Občianskeho zákonníka novelou zák. č. 526/2002 Z. z., za účelom obmedzenia násilného správania manželov pri nezhodách, vyplývajúcich z ich bezpodielového spoluvlastníctva s tým, že vylúčenie užívacieho práva prichádza do úvahy vtedy, ak vo vzťahu k manželovi, alebo blízkej osobe, ktorá býva v spoločnej domácnosti, dochádza k fyzickému alebo psychickému násiliu, respektíve k hrozbe takýmto násilím. Násilie nemusí vykazovať všetky znaky trestného činu, postačí, ak pôjde o priestupok proti občianskemu spoluzitiu, pričom predpokladmi použitia tejto občianskoprávnej sankcie sú existencia bezpodielového spoluvlastníctva manželov k bytu / domu, existencia spoluzitia obidvoch manželov v byte / dome, existencia fyzického alebo psychického násilia, respektíve hrozby takýmto násilím, realizácia násilia vo vzťahu k manželovi alebo blízkej osobe, ktorá býva v spoločnej domácnosti v byte alebo dome, ktorý je v BSM a neznesiteľnosť ďalšieho spoluzitia. Uviedol, že základnou podmienkou aplikácie tohto ustanovenia je, že konanie jedného z manželov spôsobuje neznesiteľné spoluzitie, t. j., že pomery v byte nedovoľujú byť pokojne užívať bez strachu o osobu, život a zdravie ostatných členov domácnosti. Pojem násilie nie je explicitne vyjadrený vo všeobecne záväznom právnom predpise s tým, že základným charakteristickým znakom je úmysel, pričom násilie nemusí obsahovať fyzický kontakt s obeťou, pretože zastrašovanie, slovné vyhrážky a psychické násilie, môžu mať rovnako silné následky. Násilím je každý čin, ktorého následkom je, že obeť robí niečo, čo nechce robiť alebo jej bráni robiť niečo, čo chce robiť, prípadne v nej vyvoláva strach. Súd prvého stupňa mal v danej veci preukázané, že účastníci po rozvode manželstva bývali v jednoizbovom byte spolu so synom, pričom ich bezpodielové spoluvlastníctvo nebolo doposiaľ vyporiadané a predmetný byt patrí do masy vyporiadavaného BSM, ktoré prebieha na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. XXC/XXX/XXXX. Zo záverov znaleckých posudkov vykonaných v rámci trestného konania mal súd za preukázané, že spoluzitie účastníkov v predmetnom byte bolo problematické, keď žalovaný sa voči žalobkyňi v určitých situáciách správal agresívne a násilnícky, pričom žalobkyňa v konaní preukázala, že násilie žalovaného voči nej bolo takej intenzity, že to odôvodňovalo nariadenie predbežného opatrenia a natoľko znižovalo kvalitu spoluzitia v spoločnom byte, že objektívne súd považoval toto spoluzitie za neznesiteľné. Zo strany žalovaného dochádzalo voči žalobkyňi k fyzickému a psychickému násiliu, čo vyplývalo nielen zo znaleckých posudkov, ale aj z výpovede ich syna, ktorý sa kvôli správaniu žalovaného zdržiaval so žalobkyňou do neskorých večerných hodín v obchodných centrách, aby sa vyhol stretnutiu so žalovaným. Skutočnosť, že u žalobkyne nebol zistený syndróm týranej osoby, nevylučuje aplikáciu ust. § 146 ods. 2 OZ, keďže postačuje skutočnosť, že čin žalovaného bol postúpený na priestupkové konanie, ktoré doposiaľ nie je ukončené. Správanie žalovaného dlhodobo vo vzťahu k žalobkyňi a synovi vykazovalo známky neznesiteľného spoluzitia, keď žalobkyňa bola niekoľkokrát z jeho strany fyzicky napadnutá (stláčaním rúk v oblasti zápästia, sácaním, priľahnutím, dusením rukami), dochádzalo ku konfliktným situáciám aj vo vzťahu k synovi, keď mu žalovaný vypínal počítač, otváral dvere na kúpeľni, zabraňoval vstupu do kuchyne, používal vulgárne výrazy, vypínal kúrenie, čo vo svojom súhrne súd vyhodnotil ako konanie, ktoré presahovalo rámec bežného správania sa k členom rodiny a vo svojom súhrne spôsobilo neznesiteľné spoluzitie aj vzhľadom na dispozíciu bytu a skutočnosť, že išlo o jednoizbový byt, čím pre žalobkyňu a jej syna nebolo možné vyhnúť sa kontaktu so žalovaným. Z týchto dôvodov súd prvého stupňa rozhodol tak, že žalovaného úplne vylúčil z užívania predmetného bytu, a to až do právoplatného skončenia konania o vyporiadanie BSM, v ktorom súd rozhodne o tom, ktorý z manželov sa stane výlučným vlastníkom predmetného bytu, čím zanikne dôvod na obmedzenie druhého manžela v jeho užívaní. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalovaný. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu ako nedôvodnú zamietne. Uviedol, že manželstvo účastníkov bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 15. 5. 2012, č. k. XXP/XXX/XXXX-XX, ktorý v časti rozvodu manželstva nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 22. 6. 2012. Dňa 30. 4. 2014 Okresná

prokuratúra Bratislava III trestnú vec žalovaného postúpila Obvodnému úradu Bratislava, nakoľko výsledky vyšetrovania preukázali, že nešlo o trestný čin, ale o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom. Dňa 10. 6. 2014 Krajská prokuratúra Bratislava zamietla sťažnosť žalobkyne a žalovaného proti tomuto rozhodnutiu okresnej prokuratúry. Obvodný úrad Bratislava následne priestupkové konanie proti žalovanému zastavil dňa 23. 8. 2012. Poukázal na to, že účastníci, aj ich spoločný syn, spolu žijú v jednoizbovom byte, ktorý má samostatnú kuchyňu, z ktorej vedú dvere do samostatnej kúpeľne a je tam samostatná obývací miestnosť, v ktorej všetci traja spávajú a zdržiavajú sa, avšak nie sú v neustálom kontakte, keďže žalovaný pracuje na zmeny. Žalobkyňa spolu so synom nikdy netrpeli násilné správanie zo strany žalovaného, žalovaný žalobkyňu nikdy fyzicky nenapadol a o ich spoločného syna za najviac staral práve žalovaný a jeho rodičia. Uviedol, že si nevyhradil miesto v kúpeľni, len urobil uzamykáciu zábranu proti úrazu elektrickým prúdom, nikdy sa nestalo, že by otváral dvere na kúpeľni v čase, keď ju žalobkyňa alebo ich syn používa, nebráni im v prístupe do kuchyne. Poukázal na to, že žalobkyňa po použití určitého množstva alkoholu prestavuje termoventily na kúrení v neskorých nočných a skorých ranných hodinách a púšťa nahlas televízor. Uviedol, že žalobkyňa pochádza z alkoholickéj rodiny. V ďalšom poukázal na závery znaleckých posudkov, konkrétne doplnenie znaleckého posudku č. X/XXXX zo dňa 24. 5. 2012, v ktorom znalec na strane 11 konštatuje, že žalobkyňa sa dôsledne vyhýba akýmkoľvek argumentom o tom, že by v mladosti a v čase puberty, v klíme, v ktorej vyrastala, mohla mať akékoľvek problémy psychického alebo somatického rázu. Žalobkyňa v podstate napodobňuje správanie svojej matky. Žalovaný v odvolaní ďalej poukázal na výpovede svedkov G.. D. M., T.. H.. P. X. I., G.. F. Š. - susedov, ktorí vo svojich výpovediach zhodne uviedli, že z bytu účastníkov bolo často počuť hádky, avšak ich dôvod im známy nebol, pričom to bola žalobkyňa, ktorá kričala na žalovaného, žalovaného kričať nepočuli. Pokiaľ sa títo svedkovia vyjadrovali k osobe žalovaného, uviedli že tento nepôsobí ako násilnícky typ, ale je skôr kľudnej povahy. Žiadneho fyzického napadnutia svedkami neboli. V ďalšom žalovaný zrekapituloval výpovede jeho rodičov a poukázal na závery znaleckého posudku zo dňa 24. 5. 2012, kde sa na strane 14 konštatuje, že nie je možné vylúčiť nápadné správanie žalobkyne, respektíve jej sklon k abnormálnym reakciám záťaži alebo pri užití psychoaktívnych látok, či alkoholu, pričom diagnostický nález nasvedčuje tomu, že za určitých okolností možno od nej očakávať otvorené agresívne správanie. V doplnení znaleckého posudku č. X/XXXX zo dňa 7. 3. 2014 znalec na strane 12 konštatuje, že privolané hliadky polície v minulosti, aj po roku 2012, násilie hodné riešenia zásahu, extrémne násilie ohrozujúce žalobkyňu, nezistili. Závery znaleckého posudku potvrdil aj renomovaný psychiater P.. G. Y., F., ktorý vo svojom posudku uviedol, že žalovaný v minulosti ani v súčasnom období netrpí na duševnú chorobu, a pokiaľ ide o závery znalca F.. T. X., F., v jeho posudku zo dňa 24. 5. 2012, ocenil ich vysokú odbornú úroveň, ako aj zrozumiteľnosť a prijateľnosť záverov z nich vyplývajúcich. V závere sa vyjadril tak, že síce nemá kompetenciu k tomu, aby sa vyjadril, či bol skutok naozaj spáchaný, avšak súhlasí s názormi znalca F.. T. X., F., že popísané skutky zo strany žalovaného, uvedené v trestnom oznámení, nepredpokladá. Pokiaľ ide o rozhodnutie o priestupku, za ktorý mu bola uložená pokuta vo výške 300,- SK, uviedol, že sa voči tomuto rozhodnutiu neodvolal, nakoľko chcel udržať manželstvo, avšak daný skutok nespáchal. Pokiaľ ide o doplnok znaleckého posudku zo dňa 7. 3. 2014 žalovaný ešte poukázal na to, že na strane 10 sa konštatuje, že traumatizácia žalobkyne v miere, ako je popísané v materiáloch AŽS, sa pri znaleckom vyšetrení v roku 2012 ani pri tejto analýze a dopĺňujúcom rozhovore nepotvrdila. Na strane 11 sa konštatuje, že k správaniu sa a popisu prežitého žalobkyňou, ako týranej ženy, v kontexte záverov vyjadrenia AŽS sa uvádza, že žalobkyňa detailne odosobnene popisovala prežitú udalosť, pôsobila dojmom, ako keby mala naučený scenár, uvádzala také detaily, ktoré si skutočne týraná osoba, pokiaľ by bola týraná a zažila zážitok vitálneho existenčného ohrozenia - nemala pamätať, respektíve nereprodukovala, najmä nie spôsobom, ktorým to robila tak isto, dôslednosť, s akou postupovala a postupuje pri vyrovnávaní sa so svojou minulosťou s exmanželom, pričom v intenciách odborných literárnych zdrojov nie sú štandardné pre obe domáceho násillia a týrania. Na strane 14 sa konštatuje, že kolízie medzi žalobcom a žalovanou, vzhľadom k výsledkom získaným prvým znaleckým vyšetrením, nezodpovedali ani aktuálne objektívnym kritériám domáceho násillia. Záverom žalovaný v odvolaní uviedol, že predloženú lekársku správu od psychiatricky P.. A. považuje za účelovú a vyjadril presvedčenie, že syna Š. na krivé svedectvo naviedol právny zástupca žalobkyne, s tým, že všetky výpovede žalobkyne v konaní považuje za krivé svedectvo. Poukázal na to, že súd svojím rozhodnutím porušil Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v článku 8, Listinu základných práv a slobôd v článku 7 ods. 1, a článku 10 ods. 2, a napokon i Ústavu Slovenskej republiky v článku 16 ods. 1 a článku 19 ods. 2.

Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil. Uviedla, že proti rozhodnutiu krajskej prokuratúry, ktorým bola zamietnutá jej sťažnosť voči rozhodnutiu okresnej

prokuratúry, o postúpení veci na priestupkové konanie, mieni podať opravný prostriedok, avšak čaká na rozhodnutie Ministerstva spravodlivosti SR o jej sťažnosti na znalca F. T. X., F., ktorú podala pre neobjektívnosť súdneho znalca a pre dôvodné pochybnosti o jeho nestrannosti. Ministerstvo spravodlivosti SR sťažnosť do dnešného dňa nevybavilo, nakoľko znalecký posudok znalca F. T. X., F. a jeho doplnenie budú podrobené skúmaniu znaleckým ústavom. Napriek uvedenému poukázala na to, že vo všeobecnosti fyzické alebo psychické násilie alebo hrozba takéhoto násillia nemusí dosiahnuť trestnoprávne alebo priestupkovoprávne následky, postačuje, ak sa z tohto dôvodu stalo spolužitie so žalovaným neznesiteľným, čo v danom prípade nastalo. K tvrdeniu žalovaného, že žalobkyňa psychicky netýrala a nikdy ju fyzicky nenapadol, ako i to, že o syna Š. sa staral najviac on a jeho rodičia, žalobkyňa poukázala najmä na výpoveď samotného syna Š.. V ďalšom poukázala na to, že žalovaný v súčasnosti na výživnom pre syna dlhuje 1.590,- eur. Pokiaľ ide o pociťovanie správania sa žalovaného ako ťažké príkorie, poukázala na závery znaleckého posudku dvoch znalcov P. P. Č. Y. P. B. P., ako i na lekársku správu psychiatricky žalobkyne. Uviedla, že síce záver znaleckého posudku F. X. uvádza opak, avšak pri tomto strete záverov je potrebné dať prednosť dvom znalcom a psychiatricky, ako jednému znalcovi, ktorého posudok a neskoršie doplnenie sú v súčasnosti v šetrení dozorným orgánom, pričom posudok týchto dvoch znalcov bol v trestnej veci vypracovaný práve za účelom overenia záverov F. X.. Pokiaľ ide o znalecký posudok P. G. Y., F., tento si dal vypracovať žalovaný na vlastnú žiadosť, a z posudku nie je zrejmé, z akých testov znalec pri hodnotení osoby žalovaného vychádzal, aké testy znalec vykonal, keďže samotný posudok žiadne neuvádza. V dôsledku uvedeného žalobkyňa sponchybňuje jeho objektívnosť. Napokon pri vypracovávaní tohto posudku žalobkyňa nebola účastná žiadnym spôsobom, keď znalec vychádzal len z vyšetrenia žalovaného a z dvoch predchádzajúcich posudkov - znaleckého posudku F. X. a znaleckého posudku P. Č. B. Y. P. P., a teda znalec P. Y. nemal pri vypracovaní posudku k dispozícii vyšetrovací spis polície ani iné ďalšie dokumenty. V znaleckom posudku uvádza, že žalovaný nebol nikdy trestne stíhaný, pričom v tom čase bol žalovaný už niekoľko mesiacov právoplatne uznaný vinným zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy. Zdôraznila, že nebola P. Y. nikdy vyšetrená.

Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisu, dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil správne skutkový stav veci a vec i správne právne posúdil. Svoje rozhodnutie náležite, veľmi podrobne a logicky odôvodnil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje jeho správnosť (§ 219 ods. 2 O. s. p.).

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza, že v ustanovení § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka je upravený osobitný dôvod pre obmedzenie užívacieho práva druhého manžela k domu alebo bytu, ktorý tvorí predmet bezpodielového spoluvlastníctva. Týmto zákonom aprobovaný dôvodom je: a) fyzické alebo psychické násilie alebo už samotná hrozba takéhoto násillia, b) neznesiteľnosť ďalšieho spolužitia manželov v spoločnom dome alebo byte. Fyzické násilie (bitie, kopanie, škrtenie a podobne) a psychické násilie (znižovanie sebavedomia, ponižovanie, deprimovanie) nemusí vykazovať znaky trestného činu. Postačí, ak napr. pôjde o priestupok proti občianskemu spolužitiu (§ 49 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch). Ďalšou podmienkou obmedzenia užívacieho práva je neznesiteľnosť ďalšieho spolužitia. Ide o prípady, keď ďalšie spolužitie manželov nemožno zniesť, strpieť a vydržať. Na podanie tohto návrhu je aktívne legitimovaný vždy len manžel, aj keby násilie smerovalo voči blízkym osobám bývajúcim v spoločnom dome alebo byte.

Násilie je možno vo všeobecnosti definovať ako úmyselné použitie fyzickej sily alebo moci, buď len pravdepodobne ohrozené alebo skutočné, proti osobe, alebo proti určitej skupine alebo spoločenstvu, ktoré buď má za následok alebo má vysokú pravdepodobnosť následok poranenia, smrť, psychickú škodu, maldevelopment a podobne. Násilie znamená najčastejšie označenie jednorazového fyzického aktu, resp. postupu, pri ktorom človek spôsobuje ujmu druhému človeku. Iná charakteristika násillia hovorí o akýchkoľvek aktoch, vrátane zanedbávania, ktoré ovplyvňujú život, fyzickú a psychickú integritu alebo slobodu jednotlivca, alebo poškodzujú rozvoj jeho osobnosti. Neodmysliteľnou kategóriou násillia je bolesť a hrozba bolesti. Násilie, ktoré spôsobuje bolesť, je zdrojom bezmocnosti obeť a súčasne prejavom prežívania moci páchatel'a násillia nad svojou obeťou. Násilie sprevádzané spôsobovaním bolesti je prejavom prežívania moci páchatel'a násillia nad svojou obeťou, ktorá je v týchto prípadoch bezmocná. Táto bezmocnosť býva častým cieľom páchatel'a, ktorému tento fakt prináša istú formu

uspokojenia - ide o podrobenie si obeť. Hoci definície násilia sú rozdielne, spájajú ich však aj spoločné črty:

- Násilím je každá forma ubližovania, prejavu nadvlády, vyhrážania sa, zneužívania moci, fyzického a sexuálneho nátlaku.
- Násilie nie je konflikt, v konflikte sa stretnú rovnocenné strany, kým násilie je, keď jedna strana zneužije prevahu moci.
- Násilím je každý čin, ktorého následkom je, že obeť robí niečo, čo nechce robiť, alebo jej bráni robiť niečo, čo chce robiť, prípadne v nej vyvoláva strach.
- Násilie nemusí obsahovať fyzický kontakt s obeťou, pretože zastrašovanie, slovné vyhrážky a psychické násilie môžu mať rovnako silné následky.
- Psychické násilie je každé správanie, ktoré priamo narúša slobodnú vôľu a sebaúctu iného človeka. Nezanecháva síce žiadne viditeľné poranenia, napriek tomu môže byť najhoršou formou násilia. Je zvlášť účinné, ak sa spája s fyzickým násilím.
- Osobitnou formou násilia je sekundárna viktimizácia - druhotné ubližovanie.
- Násilím je aj nezabránenie násiliu."

Pojem násilia ako taký, nie je nikde vo všeobecne záväznom právnom predpise formulovaný, avšak jeho základným charakteristickým znakom je úmysel. Násilie je následkom istého druhu ľudského konania, ktoré je zámerné. Ide o telesnú, aj duševnú ujmu. Deklarácia o odstránení násilia páchaného na ženách, schválená Valným zhromaždením OSN v roku 1993 ho označuje ako akýkoľvek násilný čin, ktorý vedie alebo by mohol viesť k fyzickej, sexuálnej alebo psychickej ujme alebo zraneniu, vrátane vyhrážania sa takýmito činmi, zastrašovania alebo svojvoľného obmedzovania slobody, a to vo verejnom či súkromnom živote. Preto v súvislosti s domácim násilím je mimoriadne dôležité minimalizovať kontakt násilníka s obeťou, keďže najvhodnejší priestor má násilník v domácom prostredí obeť.

V danej veci z výpovede žalobkyne vyplynulo, že negatívne správanie žalovaného malo začať už počas manželstva a v roku 2001 vyústilo do podania návrhu na rozvod manželstva (podanie prvého návrhu na rozvod v roku 2001 potvrdil aj žalovaný vo svojich výpovediach v trestnom konaní), ktorý však žalobkyňa stiahla na žiadosť žalovaného. Útoky žalovaného voči žalobkyni sa mali následne zintenzívniť potom, ako podala ďalšiu žiadosť o rozvod manželstva v roku 2011, pričom ich svedkom mal byť aj ich syn Š.. Tieto útoky mali byť opakovane riešené v priestupkovom konaní a vyústili až do podania návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ohľadne dočasného obmedzenia užívacieho práva žalovaného k spoločnému bytu, ktorému súdy vyhovel. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že rozhodnutím Okresného úradu v Bratislave III, odboru všeobecnej vnútornej správy, zo dňa 4. 1. 2002 č. F.-XXX/XXXX bol žalovaný uznaný vinným z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa ustanovenia § 49 ods. 1 písm. d/ zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch na tom skutkovom základe, že dňa 15. 8. 2001 v čase asi o 18.45 hod Q. W. na U. ulici č. 4 v spoločnom byte č. 1, po nedorozumení fyzicky napadol svoju manželku (žalobkyňu) spôsobom, že ju chytil pod krk, pričom ju ťahal za sebou, a keď ju zhodil na zem kľakol si na ňu, pričom ju ľavou rukou držal pod krk a pravou rukou ju udieral do zadnej časti hlavy a ľavej časti tváre, následkom čoho podľa lekárskeho správ jej spôsobil zranenie, a to pomliaždenie ľavej polovice tváre, poruchu sluchu vľavo, ktoré si vyžiadali liečenie spojené s práceneschopnosťou od 16. 8. do 21. 8. 2001. Za tento skutok bola žalovanému uložená pokuta vo výške 300,- SK. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 1. 2. 2002. Podľa § 135 ods. 1 tretia veta O. s. p. je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihuteľný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovom konaní. Za danej právnej úpravy je možné konštatovať, že žalovaný sa dopustil uvedeného skutku a súd v tomto konaní bol rozhodnutím Okresného úradu v Bratislave III zo dňa 4. 1. 2002 viazaný. Argument žalovaného, že odvolanie voči tomuto rozhodnutiu nepodal, nakoľko chcel udržať manželstvo, avšak tento skutok nespáchal, je vzhľadom na viazanosť súdu týmto rozhodnutím (§ 135 ods. 1 O. s. p.) irelevantný. Z obsahu spisu vyplynulo aj to, že dňa 20. 1. 2012 vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva PZ v Bratislave III začal trestné stíhanie vo veci zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. e/ Trestného zákona na tom skutkovom základe, že páchatel' od presne nezisteného času a dňa v roku 1996 do súčasnosti, v W. na U. X, napádal žalobkyňu v ich spoločnom byte tak, že ju nečakane chytil, zhodil na zem, zdrapil ju za vlasy a začal jej búchať hlavu o zem, udieral ju otvorenou dlaňou po hlave, sácal ju rukami do steny až tak, že v jednom prípade preletela cez celú izbu a narazila do radiátora, ďalej ju chytil za zápästia, ktoré jej vykrúcal, na čo ju následne zhodil na posteľ alebo na zem, pri útokoch jej vulgárne nadával, ďalej v presne nezistenom

čase a dni v októbri 2011, ju po súdnom pojednávaní napadol tak, že sa s ňou zatvoril v kuchyni, kde sa jej najskôr vyhrážal, že ju zničí, keď žiadosť o zvýšenie výživného nestiahne, pričom ako chcela žalobkyňa z kuchyne odísť, zdrazil ju za ruku, zhodil ju na zem, jedným kolenom si na ňu kľakol a druhou rukou jej zapchal ústa a nos tak, že nemohla dýchať, pričom v tejto polohe ju držal asi jednu minútu, následne ju pustil a povedal, že keby bol policajt zastrelí ju, a nič sa mu nestane. Po tomto útoku približne za 2 dni ju opätovne napadol tak, že začal na ňu kričať, aby stiahla návrhy na zvýšenie výživného, na čo ju po zápornej odpovedi chytil oboma rukami za kabát a asi v metrovej vzdialenosti ju hodil do dverí. Ďalej v čase o 01.00 hod presne nezisteného dňa v decembri 2011, ju napadol potom, ako ho upozornila, že ju zobudil hrou na mobilnom telefóne tak, že na ňu skočil na posteli, rukou jej zapchal nos a ústa, následkom čoho nemohla dýchať, pričom v tejto polohe ju držal asi jednu minútu. V presne nezistenom čase dňa 23. 12. 2011 ju napadol tak, že jej počas toho, ako sedela v obývačke, začal vykrúcať zápästia a ťahať ju za členky, na čo z miestnosti odišla, a keď sa do nej opätovne vrátila, chcel jej zapchať ústa, čomu sa ubránila, a keď vzala do ruky mobilný telefón a chcela privolať políciu, dal jej facku otvorenou dlaňou a následne odišiel na neznáme miesto. Následkom tohto útoku jej na rukách ostali škrabance a modrina na prste, neustále ju ponižoval s tým, že má prázdnu chladničku, nevie nič urobiť, nikdy v živote nič nebude mať, lebo rozdáva a míňa peniaze, ďalej si páchatel v ich spoločnom byte vyhradil svoje priestory, do ktorých žalobkyni a ich spoločnému synovi Š. zakazuje chodiť, v minulosti, v období dvoch rokov, nemohla využívať priestory pivnice, nakoľko jej uviedol, že tam má svoje veci a schoval od nej kľúče, ďalej si páchatel v priebehu troch rokov do letných mesiacoch v roku 2011 v nočných hodinách púšťal v televízii nahlas hudobné kanály, následkom čoho rušil oboch zo spánku, pričom potom, ako ho na to upozornili, ignoroval ich, v domácnosti vypínal kúrenie, televíziu s odôvodnením, že nakoľko bude musieť platiť zvýšené výživné nebude schopný platiť účty. Pri synovom učení stál nad ním a neustále mu hovoril, aby sa ponáhal, vypol počítač, nakoľko bude vysoký účet za elektrinu, následkom vyššie uvedených útokov musela viackrát v minulosti privolať policajnú hliadku a v súčasnosti sa spolu so synom zdržiava do večerných hodín v nákupných centrách, pričom zo strachu chodia do bytu až po odchode páchatela do práce na večernú zmenu, čím spôsobil poškodenej žalobkyni fyzické zranenia, vyžadujúce v jednom prípade ošetrovanie s predpokladanou dobou PN do troch dní a psychickú traumú a napätie, teda svojim konaním týra blízku osobu, spôsobujúc jej fyzické a psychické utrpenie bitím, údermi spôsobením rán, ponižovaním, pohŕdavým zaobchádzaním, vyhrážaním, vyvolávaním strachu alebo stresu, citovým vydieraním, alebo iným správaním, ktoré ohrozuje jej fyzické zdravie alebo psychické zdravie, alebo obmedzuje jej bezpečnosť, bezdôvodným odopieraním oddychu alebo spánku a neodôvodneným obmedzovaním v prístupe ku majetku, ktorý má právo užívať. Dňa 15. 2. 2013 Okresné riaditeľstvo PZ v Bratislave III, odbor kriminálnej polície, uznesením č. Č.:E.-XXX/X-E.-W.-XXXX začalo trestné stíhanie voči žalovanému, ako obvinenému za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, b/, e/ Trestného zákona na tom skutkovom základe, že od presne nezisteného času a dňa v roku 1996 do 9. 10. 2012 v W. na U. J. X, opakovane napádal svoju v tom čase manželku (žalobkyňu) v ich spoločnom byte hádzaním o zem, ťahaním za vlasy, udieraním hlavy o zem, údermi otvorenou dlaňou po hlave, sácaním, vykrúcaním zápästí a dusením, pričom jej vulgárne nadával, ponižoval ju, zakazoval jej užívať spoločné priestory bytu a pivnice, v byte odstavoval kúrenie, v nočných hodinách púšťal nahlas hudobné kanály a počas spánku frkal na ňu vodu, následkom čoho sa budila, pričom psychicky týral aj svojho syna Š., ktorému taktiež zakazoval užívať spoločné priestory bytu, v byte odstavoval kúrenie, obťažoval ho počas učenia, následkom čoho sa syn po škole zdržiaval v katolíckej organizácii E. T., útokmi na matku vyvolával u syna psychické napätie, pričom obaja sa zo strachu pred jeho konaním museli zdržiavať do večerných hodín v nákupných centrách a domov sa vracali až po odchode žalovaného do nočnej zmeny, čím spôsobil žalobkyni fyzické zranenia, vyžadujúce v jednom prípade lekárske ošetrovanie s predpokladanou dobou práceneschopnosti do troch dní, psychickú traumú a napätie a u poškodeného syna vyvolával psychické napätie, teda svojim konaním týral blízke osoby spôsobujúc im fyzické alebo psychické utrpenie bitím, údermi, spôsobením rán rôzneho druhu, ponižovaním, vyhrážaním, vyvolávaním strachu alebo stresu, alebo iným správaním, ktoré ohrozuje ich fyzické alebo psychické zdravie, bezdôvodným odopieraním oddychu alebo spánku a neodôvodneným obmedzovaním v prístupe k majetku, ktorý majú právo užívať, t. j. žalovanému bolo vznesené obvinenie pre skutok, ktorý bol predmetom uznesenia o začatí trestného stíhania. Rozhodnutím Okresnej prokuratúry Bratislava III zo dňa 28. 10. 2013 sp. zn. XPv/XX/XX-XX bola vyššie uvedená trestná vec postúpená podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku Obvodnému úradu Bratislava, nakoľko výsledky vyšetrovania preukázali, že sa nejedná o trestný čin, ale ide o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom. Toto rozhodnutie bolo (ako predčasné) zrušené rozhodnutím Krajskej prokuratúry v Bratislave dňa 27. 11. 2013.

Po doplnení dokazovania, Okresná prokuratúra Bratislava III dňa 30. 4. 2014 pod sp. zn. XPv/XX/XX/XXXX-XX vydala rozhodnutie, na základe ktorého trestnú vec obvineného žalovaného opätovne postúpila Obvodnému úradu Bratislava s odôvodnením, že výsledky vyšetrovania preukazujú, že nejde o trestný čin, ale ide o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom. Sťažnosti žalobkyne i žalovaného proti tomuto rozhodnutiu Krajská prokuratúra v Bratislave uznesením zo dňa 10. 6. 2014 č. XKPt/XXX/XX/XXXX-X zamietla, ako nedôvodné. V tomto smere odvolací súd poukazuje na odôvodnenie citovaného rozhodnutia Krajskej prokuratúry v Bratislave (na ktoré poukázal vo svojom rozhodnutí aj súd prvého stupňa s odkazom na výsledky znaleckých posudkov a trestného konania - č. I. 6 rozsudku), z ktorého vyplýva jednoznačný záver, že skutočnosť, že manželstvo žalobkyne a žalovaného bolo dlhodobo problémové, a že sa žalovaný voči žalobkyni v určitých situáciách správal agresívne a násilnícky, bolo z vykonaného dokazovania zrejme. Sporným zostala len skutočnosť vyhodnotenia stíhaného konania žalovaného z hľadiska trestnoprávnej zodpovednosti pre stíhaný zločin, t. j. či intenzita, závažnosť a následky tohto konania boli takého charakteru, aby ho bolo možné podradiť pod pojem týranie v trestnoprávnom zmysle, a či k tomu smeroval jeho úmysel, čo vykonaným dokazovaním preukázané nebolo. Ohľadne záveru o tom, že sa žalovaný voči žalobkyni správal agresívne a násilnícky sa v predmetnom uznesení uvádza, že z predložených spisov vyplýva, že spolužitie žalovaného a žalobkyne bolo dlhodobo disharmonické a nefunkčné a nepochybne medzi nimi došlo aj k verbálnej agresivite a k fyzickému násiliu, zároveň z neho však vyplýva, že na tom, akým spôsobom toto spolužitie fungovalo, mali svoj podiel obaja. Zo záverov znaleckých posudkov z odboru psychológie a psychiatrie, ktorým korešpondujú aj ďalšie zabezpečené dôkazy (vrátane výpovede poškodenej žalobkyne), vyplýva, že obvinený (žalovaný) sa atakov voči žalobkyni dopustil v konfliktných, emočne napätých situáciách (rozvod, návrh na zvýšenie výživného ...), pričom tieto neboli zamerané na to, aby poškodenej ublížil, ale išlo z jeho strany o neschopnosť zvládnuť vypätú situáciu. Na psychike žalobkyne pritom neboli zistené znaky, na základe ktorých by bolo možné jednoznačne uzavrieť, že išlo o týranú osobu, táto viedla aktívny pracovný aj osobný život, dokázala sa žalovanému aktívne postaviť na odpor, dokonca prevziať kontrolu nad situáciou a neboli u nej prítomné ani znaky potrebné pre stanovenie diagnózy posttraumatickej stresovej poruchy.

Zo záverov znaleckého posudku znalcov - psychiatrov síce vyplýva, že poškodená trpí generalizovanou úzkostnou poruchou, ako následkom viacročnej expozície stresu, vyplývajúceho z problematického manželského súžitia, nie je z neho však zrejme a nebolo to preukázané ani ďalším vykonaným dokazovaním (skôr naopak), že by táto porucha mala byť výlučne dôsledkom konania žalovaného. Skutočnosť, že manželské súžitie poškodenej (žalobkyne) a žalovaného bolo problematické, je z vykonaného dokazovania zrejme, pričom je potrebné uviesť, že podľa záverov predložených znaleckých posudkov zaoberajúcich sa osobou obvineného (žalovaného) zanechalo toto súžitie následky aj na zdravotnom stave žalovaného. Pociťovanie konania žalovaného zo strany žalobkyne v súčasnosti ako ťažkého príkoria je vzhľadom na zistené skutočnosti zrejme dôsledkom dlhodobého neuspokojivého a konfliktného manželského spolužitia, ktoré napokon žalobkyňa aj sama ukončila. Skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania, teda záveru, že žalovaný mal žalobkyni úmyselne spôsobovať psychické, či fyzické utrpenie, nenasvedčujú. V tomto smere odvolací súd poukazuje na to, že vyššie uvedené závery Krajskej prokuratúry v Bratislave vychádzajú z vyhodnotenia a porovnávania všetkých dôkazov vykonaných v trestnom konaní (z ktorých napokon vychádzal aj súd prvého stupňa), teda dávajú odpoveď aj na námietky žalovaného, uvedené v podanom odvolaní voči napadnutému rozsudku, keďže predmetom vyhodnotenia boli všetky dovtedy vyhotovené znalecké posudky a ich dodatky, vrátane posudku F. X., F., s tým, že potreba vypracovania nového znaleckého posudku nie je daná. Zo záverov trestného konania potom vyplynulo, že žalovaný sa voči žalobkyni v určitých situáciách správal agresívne a násilnícky, avšak nebolo súčasne preukázané, že toto násilie bolo takej intenzity a takých následkov, že by sa mohlo jednať o trestný čin týrania blízkej osoby. Navyše išlo väčšinou o reakciu žalovaného na konanie žalobkyne (podanie návrhu na rozvod a návrhu na zvýšenie výživného), ktorú žalovaný, vzhľadom na vypätú situáciu nebol schopný zvládnuť, avšak úmyselne spôsobovať žalobkyni a synovi psychické či fyzické utrpenie preukázané nebolo, a rovnako nebola u žalobkyne preukázaná existencia posttraumatickej stresovej poruchy, resp. nebola u nej preukázaná príčinná súvislosť medzi generalizovanou úzkostnou poruchou a správaním sa žalovaného voči nej. Ako už odvolací súd uviedol vyššie, pre aplikáciu ust. §146 ods. 2 Občianskeho zákonníka je rozhodujúce preukázanie fyzického alebo psychického násillia alebo ich hrozby, ďalej neznesiteľnosť ďalšieho spolužitia manželov v spoločnom byte, pričom toto násilie nemusí vykazovať znaky trestného činu a postačuje, ak napr. pôjde o priestupok proti občianskemu spolužitiu (§ 49 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch).

Odvolačný súd sa v celom rozsahu stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že v konaní bolo preukázané násilné správanie sa žalovaného, najmä vo vzťahu k žalobkyni, hoci jeho úmysel nesmeroval priamo k vyvolávaniu psychického či fyzického utrpenia a nezanechalo na žalobkyni taký následok (existenciu posttraumatickej stresovej poruchy), ktorý by toto násilie kvalifikoval ako trestný čin týrania blízkej osoby, t. j. správanie žalovaného voči žalobkyni nemalo intenzitu a následky trestného činu. Navyše nemožno opomenúť skutočnosť, že násilné správanie žalovaného bolo vždy zvyčajne reakciou na konkrétne správanie sa žalobkyne, ktoré však bolo zákonom dovolené (nemožno totiž manželovi zakazovať podať návrh na rozvod alebo návrh na zvýšenie výživného), a bolo dôsledkom toho, že žalovaný nie je schopný emočne zvládať tieto napäté situácie. Rovnako nemožno opomenúť skutočnosť, že žalovaný bol právoplatne uznaný vinným z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, ktorého sa dopustil použitím fyzického násillia voči žalobkyni, ktorého následky si vyžiadali dobu liečenia s práceneschopnosťou od 16. 8. do 21. 8. 2001, pričom súd je týmto rozhodnutím s poukazom na ust. §135 ods. 1 O. s. p. viazaný. Za danej situácie, kedy sú reakcie žalovaného na akékoľvek správanie sa žalobkyne nepredvídateľné a kedy žalovaný nie je schopný svoje konanie emočne zvládať (ovládať), je potrebné konštatovať, že vzájomné spolužitie účastníkov v jednom byte by bolo nepochybne neznesiteľným a hrozba opakovaného dopúšťania sa fyzického a psychického násillia zo strany žalovaného voči žalobkyni je reálna.

Vzhľadom na uvedené, závery súdu prvého stupňa, o potrebe vylúčiť žalovaného z užívania spoločného bytu, sú opodstatnené. Z vykonaného dokazovania pred súdom prvého stupňa vyplynulo, že k fyzickému ako i psychickému násilliu zo strany žalovaného dochádzalo práve v čase, keď užívali spoločne byt na U. J. Č.. X Q. W.. Je síce pravdou, že v súčasnosti už nedochádza k fyzickému násilliu zo strany žalovaného (resp. na takéto správanie žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu nepoukazuje), avšak toto je vyvolané tým, že žalovanému bolo predbežným opatrením zakázané vstupovať do predmetného bytu. Len vďaka uvedenému predbežnému opatreniu sa vzájomné vzťahy medzi účastníkmi čiastočne ustálili, čo však ešte neznamená, že v prípade spoločného užívania predmetného bytu, by k nim do budúcnosti nedochádzalo.

K odvolaciemu dôvodu ohľadne zásahu do vlastníckych práv žalovaného napadnutým rozhodnutím, odvolací súd poukazuje na to, že právo na ochranu života a zdravia, ktoré je násilníkom ohrozované, má absolútnu povahu a je teda silnejšie ako vlastnícke právo násilníka. Preto užívacie právo násilníka k spoločnému obydliu, ktoré vyplýva z bezpodielového spoluvlastníctva či spoločného nájmu, môže byť v záujme ochrany života a zdravia obetí jeho násilníckeho konania obmedzené. Aj v prípade obmedzenia užívacieho práva zostáva vlastnícke právo k domu (bytu) zachované, obmedzuje sa len jedna jeho zložka - užívacie právo. Vzhľadom na tento cieľ súdneho rozhodnutia, musí žalovaný strpieť i prípadné obmedzenie jeho vlastníckeho práva, ktoré v tomto prípade musí požívať menšiu ochranu ako záujem na ochrane zdravia osôb, voči ktorým existuje, čo i len podozrenie z násillia. Právo v takomto prípade musí chrániť slabšiu stranu a aj za cenu zásahu do vlastníckeho práva dať možnosť, aby sa riešili právne situácie takým spôsobom, aby ten z manželov, ktorý zasahuje do práva druhého (druhých) na pokojný a zdravý život, v záujme ochrany zdravého vývoja detí, bol obmedzený aj v takých právach, ako je právo spoluvlastníka na užívanie, resp. spoluužívanie domu či bytu.

Napokon obmedzenie užívania alebo úplné vylúčenie z užívania domu či bytu však neznamená, že je to navždy. Ak sa zmenia pomery, najmä pokiaľ pôjde o osobu druhého manžela, ktorý sa podrobil napríklad psychoterapii a sú tu predpoklady na obnovenie spolužitia v dome či byte, môže súd na návrh niektorého z manželov zrušiť obmedzenie či vylúčenie z užívacieho práva druhého manžela.

Z toho vyplýva, že napadnutý rozsudok je vecne správny, a preto ho odvolací súd potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 142 ods. 1, v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a priznal ich náhradu úspešnej žalobkyni. Trovy odvolacieho konania pozostávajú z trov právneho zastúpenia žalobkyne. Jej právny zástupca v odvolacom konaní vykonal 1 úkon právnej služby (vyjadrenie k odvolaniu) za 87,50 eur (tarifná odmena za 1 úkon právnej služby v zmysle § 11 ods. 1 písm. a/, § 13a ods. 1 písm. c/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. = 64,53 eur; rež. paušál 1 x 8,39 eur; 64,53 + 8,39 = 72,92 eur; zvýšenie advokátskej odmeny o 20 % DPH v zmysle § 18 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z. z.: 20 % z 72,92 = 14,58 eur; 72,92 + 14,58 = 87,50 eur). Z týchto dôvodov odvolací súd uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania 87,50 eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.